

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 15/833
Vår ref.: 16/23907-2
Saksbehandler: Kristina Therese Klæboe
Dato: 20.09.2016

Høringssvar - Høring-forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften i forbindelse med etablering av en dagligvareportal for forbrukerne

Helsedirektoratet viser til høringsbrev av 30.6.2016 med høringsnotat vedrørende forslag til endringer i markedsføringsloven og prisopplysningsforskriften i forbindelse med etablering av en dagligvareportal.

Helsedirektoratet vil i det følgende gi sine bemerkninger til høringen knyttet til områdene merkeordningen Nøkkelhullet, omsetning av ikke- reseptbelagte legemidler, tobakkskadeloven og alkoholloven.

Merkeordningen Nøkkelhullet

Helsedirektoratet støtter forslaget om at rapporteringsplikten skal omfatte informasjon om frivillige merker som produkter er merket med, når merket er offentlig initiert og/eller mottar støtte fra det offentlige, og formålet med merkingen er forbrukerinformasjon, herunder sunnheitsmerket Nøkkelhullet. Nøkkelhullet er en enkel og tydelig merking som veileder forbrukerne til sunnere matvarer innen en kategori. Forbrukernes kjennskap til hva merket står for er høy og nær femti prosent av forbrukerne opplever at merket gjør det enklere å velge sunt. Beregninger gjennomført av Universitetet i Oslo viser at et bytte fra vanlig matvarer til nøkkelhullsmerkede produkter, kan bidra til et kosthold i tråd med helsemyndighetenes anbefalinger. Ut fra et folkehelseperspektiv ser Helsedirektoratet det derfor som svært positivt at dagligvareportalen også inkluderer en merkeordning som Nøkkelhullet.

Ikke-reseptbelagte legemidler

Reklameregelverket for legemidler er Statens legemiddelverks ansvarsområde. Det kan imidlertid argumenteres mot inklusjon av reseptfrie legemidler i denne portalen pga. de begrensninger som ligger i LUA (Legemidler utenfor apotek), blant annet 18-årsregel for kjøp, samt bekymringer for et u hensiktsmessig overforbruk av reseptpliktige legemidler som er unntatt reseptplikten i mindre pakninger, f.eks. 20-pakning med paracetamol. Det forutsettes

Helsedirektoratet

Avdeling levekår og helse

Kristina Therese Klæboe, tlf.: 24163877

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

at begrensningene i LUA vurderes på tilsvarende måte som varer med lignende begrensninger i utsalg.

Tobakkskadeloven og alkoholloven

Alkoholholdig drikk er en spesiell vare som kan ha uheldige konsekvenser for individer og samfunnet. Omsetning av alkoholholdig drikk er regulert i alkoholloven. Alkohollovens overordnede formål som er nedfelt i § 1-1, lyder slik:

”Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.”

For å oppnå denne målsettingen tar norsk alkoholpolitikk i bruk en rekke virkemidler. Som eksempler på etterspørselsregulerende tiltak kan nevnes reklameforbudet og avgifter, mens bevillingsordninger for omsetning av alkoholholdig drikk, aldersgrenser og salgstider er salgsregulerende tiltak.

Helsedirektoratet er delegert tilsynsmyndighet for alkohollovens og tobakkskadelovens reklameforbud og fortolkningsansvaret av alkoholloven og tobakkskadeloven.

Helsedirektoratet vurderer at forslaget ikke er i strid med tobakkskadelovgivningen eller alkoholloven og alkoholforskriftens bestemmelser. Helsedirektoratet ønsker likevel å påpeke mulige konsekvenser av å innføre en dagligvareportal hvor blant annet alkoholholdig drikk og tobakksvarer inngår i varesortimentet.

Formålet med en dagligvareportal er å legge til rette for at forbruker skal kunne gjøre informerte valg ved kjøp av dagligvarer, og bidra til konkurranse i markedet. Helsedirektoratet bemerker at det er grunn til å stille spørsmål om det er et behov for forbruker og om det er heldig ut ifra et folkehelseperspektiv at forbrukeren skal kunne gjøre informerte valg og bidra til konkurranse i markedet for tobakk og alkoholholdig drikk.

I utgangspunktet er det fri prisfastsettelse ved salg av alkohol og tobakk. Men i henhold til alkoholloven § 8-12 er det forbudt for innehavere av salgsbevilling å gi spesielle rabatttilbud ved omsetning av alkoholholdig drikk. Det er også forbudt med rabatt ved salg av tobakk, jf. tobakkskadeloven § 21.

Helsedirektoratet viser til at det i 2004 oppstod en nedjustering av priser på øl blant innehavere av salgsbevilling. Denne nedjusteringen i markedet ble omtalt som en «priskrig» i media.

Helsedirektoratet vurderer at en dagligvareportal hvor alkoholholdig drikk og tobakk inngår i varesortimentet kan bidra til økt oppmerksomhet på pris på alkoholholdig drikk og tobakk og økt oppmerksomhet på hvilken aktør i markedet som tilbyr alkoholholdig drikk og tobakk til lavest pris. En slik oppmerksomhet på alkoholholdig drikk og tobakk kan fremstå negativt. Direktoratet utelukker ikke at dette kan medføre andre utilsiktede konsekvenser.

Etter direktoratets vurdering vil tobakk og alkoholholdig drikk som varegruppe med enkelthet kunne unntas fra portalen da disse varegruppene er enkle å definere. Definisjonen på alkoholholdig drikk er drikk som inneholder over 2,5 volumprosent alkohol.

Vennlig hilsen

Linda Granlund e.f.
divisjonsdirektør

Øyvind Giæver
avdelingsdirektør